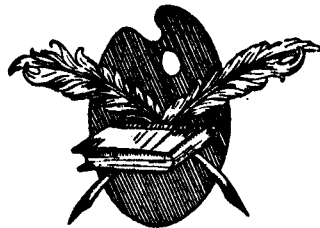

REVISTA D'OLOT

Donatiu de l'Ajuntament

SUMARI

Pàgines Antològiques: Història d'Olot, per E. Paluzie Cantalozella. — Les sensibilitats de l'emigrant, Gràcia B. de Llorens. — Presentació de Josep M.ª Capdevila, la nit de: 6 de Febrer a «Atenea», Joan de Garganta. — Conferència de Josep M.ª Capdevila. — El senyor Josep, farmacèutic, Ramon Pla i Coral. — El cor en dansa, Maria Perpinyà. — L'Art, Trad. de Miquel Ferrà. Lletres Franceses, M. M. Solveig. — Pedregam de la vida; Conseqüències, Joaquim Ciervo. — Trànsit, Octavi Saltor. — La Pau de l'Esperit, Arnald de Gaycerem. — Llibres i Publicacions, Joan de Garganta i J. M. M. — Cròniques d'Art, Joan Gols i M. V. Q. — D'ací i d'allà. — SUPLEMENT ARTISTIC: Escola Olotina: La gorga, Ignasi Mallol. — Olis, de Ramon Barnadas.

nº 8162

ANY III - NUM. 26.

FEBRER 1928

MODERN HOTEL SANT ESTEVE
d'Anna Bretcha
Sant Rafel, 10 OLOT

Montat amb confort
Calefacció central
Cambres de banys
Aigua corrent i timbres
elèctrics a totes les
::: habitacions :::
Dormitoris ben aire-
jats i llum de l'exterior
Cuina de primer ordre
Menjadors en la
::: planta baixa :::

COBERTS I PENSIO A PREUS MOLT LIMITATS

— Situat en el lloc més cèntric de la ciutat —

BANCA ARNÚS

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

FUNDADA EN 1846

CAPITAL: 10.000,000 DE PESSETES

CASA CENTRAL:

Plaça de Catalunya, 22

CASA MARIU:

Passatge del Relotge, 3

SUCURSALS: BALAGUER, BERGA, CERVERA, FIGUERES,
GIRONA, IGUALADA, LLEYDA, MANRESA, OLOT,
PUIGCERDÀ, SOLSONA, TÀRREGA I VICH.

Sucursal d'Olot: Plassa Alfons XII i Ferrarons, 2

OPERACIONS QUE REALITZA:

Compra-venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contractació corrent

Descompte de cupons i títols amortitzats:

Exàmen de totes les amortitzacions de títols, quins cupons hagin estat pagats en nostres caixes, avisant als interessats cas de resultar algun amortitzat.

Canvi de títols, estampillatge; nacionalització i agregació de fulla de cupons

Subscripció a totes les emissions.

Comptes corrents de títols a la vista, abonant els cupons lliures de comissió.—Dipòsits de títols en custòdia

Cobrament, descompte i negociació de lletres i demés efectes comercials sobre Plaça, Península i Estrangers.

Cartes de crèdit i girs postals o telegràfics sobre la Península o estranger.

Comptes corrents a la vista en moneda nacional i estrangers amb interès i lliures de comissió.

Imposicions a plaç fix amb abono d'interessos segons els plaços.

Comptes d'estalvis amb interès.

Compra-venda de tota classe de monedes d'or, bitllets o xecs.

Prèstams amb garantia de títols

i totes aquelles especials que integren la Banca i Borsa.

La Banca Arnús disposa d'un servei especial d'estudis financers mitjansant el qual pot facilitar als seus clients informacions sobre tota mena de valors cotitzats a Borsa.—També publica trimestralment un Butlletí d'informació financiera que envia gratuïtament a les persones que el sollicitin. Emissions d'emprèstits per compte de corporacions oficials i societats industrials.

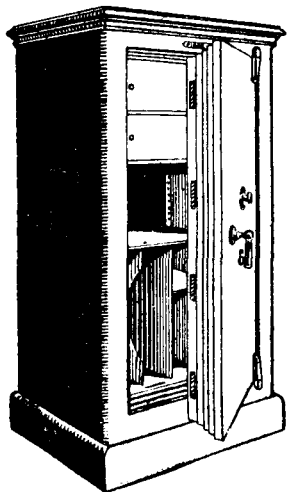
CAIXES PER A CABALS

D'ACER
IMPERFORABLE

BASCULES

PIBERNAT

BARCELONA
PARLAMENT 9 i 11

PUBLICITE M MIR BARNA

Garage i Taller de reparacions

Autos de lloguer de l'acreditada marca

O. M.

especialitats per a noces i bateigs

Venda de bicicletes i motocicletes

B, S. A. Matkless i Automoto

No confondre, demaneu sempre

MIQUEL BAUS

Carrer de l'Hospici, 9. Teléfon, 174

OLOT

Subscribiu-vos a

LA NOVA REVISTA

*gran publicació catalana
de literatura i d'art*

REVISTA D'OLOT

PUBLICACIO MENSUAL IL·LUSTRADA

Any III	OLOT, Febrer de 1928	Núm. XXVI.
SUBSCRIPCIÓ: Olot 3'50 pts. semestre Espanya 7 pessetes l'any Estranger 9 » » Número solt 60 cèntims		REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ Passeig de Blay, núm. 12, 1er. pis No es retornen els originals.

PÀGINES ANTOLÒGIQUES

HISTÒRIA D'OLOT, PER E. PALUZIE CANTALUZELLA

D'acord amb el pla fixat en el número de primer d'any, iniciant la nova secció de PÀGINES ANTOLÒGIQUES, oferim avui als nostres llegidors la traducció d'un fragment de l'obra, «OLOT, SU COMARCA, SUS EXTINGUIDOS VOLCANES; SU HISTORIA CIVIL, RELIGIOSA Y LOCAL, BIOGRAFIA DE SUS HOMBRES MAS NOTABLES EN LETRAS, ARMAS, ETC., POR ESTEBAN PALUZIE Y CANTALUZELLA, que hom coneix per la Història d'Olot d'en Paluzie.

No pretenim pas fixar, ara com ara, els termes i caracteritzacions de novíssimes recensions bibliogràfiques,—per cert ben necessàries,—subjectant-nos a l'estretor d'uns agrupaments convencionals, o a una rígida cronologia. Ens proposem, més aviat, de recollir l'evocació justa, obeint sempre a la revifalla de records i palpitations ancestrals de cada moment, revertint la seva projecció nacional a llur centre i breçol naturals.

La recent suposició que hom ha suggerit d'una possible destrucció d'alguns exemplars d'aquesta obra per llur propi autor, endut potser per la força d'expansió liberal del seu ideari, a l'entorn de la qual es descapdella tota la seva vida, fecunda, lleal, vigorosament contrastada, suposició no pas ben bé d'acord, per cert, amb el següent comentari que transcrivim d'un dels seus millors biògrafs, en Ramon N. Comas (BIOGRAFIA DE ESTEBAN PALUZIE CANTALUZELLA)—«en elogis de esta obra haremos constar que la edición se agotó entre personas que debieron guardarla como oro en paño, pues se ha hecho imposible dar con un ejemplar de ella»—ni amb la seva forma de publicació en fulletons per subscripció a «un real la entrega» fàcilment retrobables, ha suscitat íntims comentaris entorn d'aquesta obra, que ens plau d'evocar.

No cal pas aprofundir, però, la investigació, per tal d'escatir les causes més o menys probables de l'extinció. El fet únic que interessa és l'obra, la traducció i reedició de la qual, degudament revisada, devindria un homenatge permanent a l'eminent pedagog i notable paleògraf i historiador, els rellevants serveis del qual a la ciència i a la constitució li valgueren altes recompenses que, altrament, no varen pas afebllir les seves predileccions per a la ciutat nadiua;—«el ser catalán, hijo de Olot,—escriu en el pròleg de PALEOGRAFIA ESPAÑOLA,—no puede hacerme mirar con indiferencia, que de la provincia en que nació fuesen tan olvidadas las antigüedades que posee». — I aquest sentiment íntim, pregonament radical, és indubtablement la idea gestora de la seva obra històrica, la qual, podrà contenir retrets i apreciacions d'època filles d'uns moments passionals subjectivament indestruïbles, i objectivament subjectes a ulteriors, per bé que mai definitives, revisions, però constitueix, ara com ara, la millor descripció històrica, exposició bibliogràfica d'olotins il·lustres, i col·lecció paleogràfica que sobre la nostra ciutat s'ha publicat. Cal esmentar, encara, la part referent a estudis i investigacions sobre volcanisme de la que ens ocuparem pròximament.—F. X. R.

Pedro Suber

OLOT, LA SEVA ANTIGUITAT, EL SEU COMTAT, ELS SEUS SENYORS, I PRIMERA GUERRA EN QUE ES VAN BATRE ELS SEUS HABITANTS

La vila d'Olot, situada a 42'10 graus de longitud i 6'10 de latitud del meridià de Madrid, entre el riu Fluvià, anomenat antigament Clodiano, i Montsacopa, a la falda del qual està edificada, dista 6 llegües de Girona, 14 de Barcelona i 4 de França.

No hi ha pas dubte que és una població antiga, però no li assenyalarem fundador com fan altres autors, sense recolzar les seves afirmacions damunt de proves irrecusables que deuen adornar en tots els temps a l'historiador. (a) En temps de la dominació de Cartago i Roma, Olot no figura enlloc, ni tampoc existeixen monuments d'aquella època en el radi de la vila, per a atribuir-li un origen romà, no obstant poguer-la referir, amb fonament, a aquella època.

L'any 846 el rei de França, Carles el Calb, entre altres territoris que va donar a Ricimir Abat de Besalú, expressa: «el monte Maximiano situado entre estos valles y en en el pueblo de Basse, que se llama Olot con su antigua iglesia», document original i el més antic que posseïx l'arxiu de la Corona d'Aragó al qual devem referir-nos; i que anomenant «antigua» la seva església es pot suposar, per un càlcul prudent, la fundació d'aquell poble anterior d'alguns segles a la escriptura esmentada.

Restà la Jurisdicció civil i criminal de les coses donades a favor del monarca, fins que en la divisió que es va fer de Catalunya, a mitjans del segle X, es crearen els bisbats, comtats, vescomtats, baronies, nobleses. Olot va pertànyer al comtat de Besalú, segons expressa la donació de Miró en la fundació del monestir de Sant Pere de Besalú en 997, en la de Bernat comte de Besalú al monestir de Santa Maria de Ripoll en 1097, i en la del mateix Bernat a Ramon Berenguer, comte de Barcelona, en 1107, el qual comtat durà 182 anys, des de 929 fins 1111 en que s'incorporà al comtat de Barcelona.

Tenia doncs, Olot, dos monestirs que exercien llur senyoria: el de Besalú per la donació de Carles el Calb, i el de Ripoll per la del comte Bernat, com hereu del senyoriu comtal del seu pare, amb l'aprovació del papa Alexandre. Com és natural els monjos tenien cura que cap dels dos traspassés els límits que les escriptures demarcaven: No faltaren disputes, però, entre els dos monestirs. Els olotins anaven a moldre els blats al molí de l'abat de Besalú; el de Ripoll s'hi oposà rodonament, originant-se un plet que va durar molts anys, fins que, en 5 de Desembre de 1246, es fallà a favor de l'abat de Ripoll, declarant que els habitants d'Olot quedaven obligats a moldre els blats en els molins d'aquest abat; privant-los de fer-ho en els de l'abat de Besalú, tal com tenien per costum.

Durant la invasió francesa a Catalunya, per allà l'any 1285, Olot sofrí les conseqüències d'aquella guerra. Es proveí de gent i de teca, mentre els barons i cavallers es presentaven al rei don Pere, a Barcelona, a queixar-se dels estralls que causava el nombrós exèrcit del rei de França: li demanaren diners per atendre les despeses de mobilització, oferint-li el valor català per batre els enemics. Don Pere els facilità els elements que necessitaven; sublevaren el país, fent centre d'operacions a Besalú, des de on es dirigiren amb tant d'encert, per molestar i causar l'enemic, que els prengueren varis combois i els feren tants presoners, que va arribar a vendre's un soldat francès per cinc sous dintre la plaça de Hostalrich. El rei passà amb algunes tropes a Besalú, on una casual topada amb els francesos, de la qual quedaren vencedors els catalans, els serví d'esperó per a aconseguir altres victòries, que aviat obligaren els enemics a abandonar Girona, retirant-se a França pocs dies després d'haver-se'ls rendit aquella ciutat.

(a) Alguns escriptors, Pujades i Felú entre ells, citen per fundador a Ullo, Marcillo o Tubal; i Marca nega tanta antiguitat i per les taules de Plolomeu, impreses a Venècia en 1535, o a París en 1552 vol que per temps hagués estat cap dels bassenes. Per fer creure això esmenten autors com Pineda, Annio, Bentler, Cassaneo, Florian de Ocampo, Medina, Bergomensis, i altres que hem fullejat, i en les obres dels quals no es troba res referent a Olot. Quin crèdit mereixen els historiadors que tan lleugerament digueren el que els donà la gana d'èpoques de les quals no en queda cap record, faltant a la veritat en llurs retrats? Olot des de que la coneixem amb aquest nom no ha variat mai cap lletra; i si els francesos escrigueren Autot, és perquè en llur llengua A i U fan O i ells l'anomenaven com derien, sense que per això haguessin de donar-li cap variació els autors citats.

LES SENSIBILITATS DE L'EMIGRANT

A Xavier Piera

VINT anys, són molts d'anys! Al cap d'aquest munt de temps, la madeixa dels records és tota embullada; trobes caps de fil, que no saps d'on venen; no pots nuar-los, perquè... no sé, se t'impabilita del tot; fins que cerques i cerques, i, quan en surts airosa i quan no en surts. Ai bon Déu, prestar l'esguard al fer d'aquest garbell, que en les mans del vell, de les llargues barbes blanques, venta la palla i recull el gra! El vell gira les anyades d'aire, bon aire; la palla es dispersa, la grana, de vegades, és servada i tramesa en la devoció dels esperits.

Aquest matí, jo m'he despertat amb unes lluïssors boniques dintre de la imaginació. Reminis-cències de passat, inexplicables, acudien, brillaven, millor que sovint no ho fan, eixien d'entre la boira tupida que per damunt de les coses, quasi exhaurides, s'aplana.

—Oidà!—m'he dit—l'amic de sempre, qui de vint anys enrera no he vist; l'amic de sempre, més amb qui les companyonies de la ploma i de la lletra no són seguides en aquesta llargària de temps; l'amic em cridava ja fa forces dies; forces, sense comptar els imprescindibles per a fer-ne més llarg el compte. que són els del camí del vaixell per l'Atlàntic, l'amic et cridava—m'he dit—, dedica-li avui.

Avui, que un alé del passat, estimat i enyorívol, truca el cor i el desvetlla. «Oh, caritativa veu allunyada—sento que dic jo mateixa—aura beneïda, tu que reconstrueixes, amb una petita rel nova que s'infiltra en el sentir, un miracle fantàstic de tot ço que fou, en una presència, i ella n'era mara-vellada. . .»

Entre recordances belles, on es perfilen caminets d'ombres, els arços florits, l'aire de les muntanyes, les balades de la veu eterna dels cors i de les coses, qui feu el nostre ésser; entre romanalles que enrosaven aquest matí la meua vida, com a la soca anyosa els temps novells, una impressió—«Olot!...»—se'n destriava.

I ja «veia» embadalida les seves valls, els pasturatges amb remats, les serres, de verds eixemorats de dolçor, amb unes boirines de randa fina; plenes d'ensomni; sentia, verament, la flaire dels seus prats, i he vist el fumerol de l'herbatge i del riu, en les hores matineres.

—Olot, manyaga terra, que per un temps, massa curt, m'obrires les portes de l'acolliment i dels afectes! Olot, nom que, en les primeres hores del meu allunyament, jo no podia pronunciar sense xuclar llàgrimes abundoses, Olot, que en mig any d'ésser una petita rama en el teu test plantada, en arrancar-me'n després vaig sentir-me tan òrfena dels teus encants terrals i de les joies de les teves fonts, i de les teves arbredes, i de les amistats, que no sabia aconhortar-me'n!—

Vetací que un dia llunyà, a les primeries d'aquesta vida d'exili, jo anava d'esma, entre les meves tristors, tot pensant: «Fora la capella, fora el cel, els núvols i les estrelles; fora quelques ocellics i les plantes i les flors, que arreu són belles, tot se'm fa desconegut i foraster; les persones, la parla, els aliments; l'ànima de totes les coses, oh, i tant! Fins el sol, sembla que sigui un altre; aquest no sembla pas el mateix que esbandia i ombrejava les dolces prades que jo conegui; aquest esblama despiadadament els carrers tan amples i sorrenes, amb aquestes casetes baixes, com aixafades sota d'un pes desconegut, inexorable... Tot m'és hostill!...»

Florí als meus llavis, i al meu pensament, una clariana bella, qui destinava sobre mí un raig del sol que alegrava les nostres prades verdes i tendres; no d'aqueix altre, que em semblava que esballaïa totes les coses sota seu: em vingué en mig d'aquesta visió, la tonada de la lletra verdagueriana del «barretinaire», i diguí, amb un tremolor de veu prima i dolorosa:

«Quan a Olot jo l'aprenia...»

«Olot!» Música divina, record dolcíssim, d'ombres perfumades i de lluïssors de sol eixemoradiç, on els meus germanets creixien, a la salut de les seves contrades, on la meua mare em plorava, on tot em cridava amb les veus de la terra i amb les joioses gales dels cels... «Olot!»

Caigué, aplanada, tota jo martiri, tota jo daler, tota jo esperança, tota jo desalent. Totes les grans belleses, tots els grans encisos, que la dolça terra muntanyenca sobre mi abocava en aquell instant, extengueren un iris de llum i de llàgrimes damunt meu; un iris, que m'ha aconhortat moltes vegades, en tornar-me la seva memòria.

Perquè fou un instant venturós, de suprem dolor i de suprema gaubança.

I vetací com, al cap de tant de temps, puc destriar d'entre el meu feix d'amor i d'enyor, d'entre la boira entesta de les coses moridores i de les que no moren mai dintre dels cors, aquesta rosa sagnanta, viva i pura, la llunyana manifestació del cant del barretinaire, amb què enroentava els meus llavis mullats de llàgrimes, el nom d'Olot, la terra galana, que per un temps m'acollí, plena de gaudis i de manyagueria, abans de deixar, què sabia per a quant de temps, ni si per a sempre!, les catalanes joies, els encisos de la eglògica terra de la nostra infantesa i de la nostra joventut.

«Quan a Olot jo l'aprenia,
mon ofici dava pler...»

En la llunyania sento encara la veu bonica del nostre cant... sé del cert que encara la sentiré, la sentiré mentre s'allunya la vida, mentre perd forces el pobre cor i els anys apaguin tants de dalers... sentiré la mística tonada; mística d'aquestes religions terrals que Déu beneïa i les feia fruitar; la nostra, catalana, en el cor dels catalans; sentiré la mística tonada, i situaré en una baixant, en un corriol de la terra olotina, un pastoret embarretinat, un infant símbol, una jove vida de la nostra terra; no hi situaré pas els meus fills, els quals, per a mi, en terra estrangera arrelen... sinó els nats en terra catalana, els que hauran crescut en terra catalana; car si els meus fills la terra catalana estimen i admoren, a aquesta, argentina, es creuen honoradament obligats; hi situaré a la baixant olotina, amb el cor desfet d'anyorança, i amb l'ànima plena d'esperances, el fill de la terra, simbòlic, amb el seu esguard rublert d'aquella vida, plena d'esdevenidor.

GRÀCIA B. DE LLORENS

Buenos Aires, 1927.

PRESENTACIÓ DE JOSEP M.ª CAPDEVILA, LA NIT DEL 6 DE FEBRER A "ATENEA". (Orfeó Popular Olotí)

SENYORS: Quatre paraules només, per recordar-vos les característiques del conferenciant que ens honora avui amb la seva vinguda.

El prestigi de Josep M.ª Capdevila, dintre del nostre món intel·lectual i artístic, és un dels més sòlids i merescuts, i recolza principalment sobre dues activitats importantíssimes: la de teòric de l'Estètica i la de crític literari.

Dintre de la renaixença de l'Estètica tomista, que és quasi un infantament, En Capdevila representa ja una valor; n'hi ha prou amb fer memòria dels seus estudis a *Xenia thomistica*, a l'*Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, a *La Paraula Cristiana*, a *La Ven de Catalunya*, etc.

Però la seva obra crítica és encara superior. En pocs anys En Josep M.ª Capdevila s'és col·locat a una tal altura com a crític literari, que únicament el mestre Rubió i Lluch i En Manuel de Montoliu li poden ésser comparats. Alguns dels treballs del volum *Poetes i crítics*, els que tracten de Costa i Llobera i de Joan Aleover, per exemple, són obres mestres del gènere.

Més, no s'atura aquí la seva tasca intel·lectual. Recordem els seus estudis polítics, els seus treballs de crítica artística, i, sobretot, la seva aportació al moviment de cristianització del nostre poble, en forma de polèmiques i d'intervenció, sovint heroicament desinteressada, en l'endegament pràctic de les nostres publicacions catòliques.

I tot això unit a una vida exemplarment cristiana i a un caràcter tan noble que el fa un dels raríssims homes als quals hom pot donar amb tota propietat el nom d'amic.

Aquest és En Capdevila, i aquesta és la meua tasca d'anit. Perdoneu si l'he allargada massa.

JOAN DE GARGANTA.

CONFERÈNCIA DE JOSEP M.^A CAPDEVILA

EL dia 6 d'aquest mes, davant de nombrosa i selecta concurrència, donà la conferència corresponent del cicle d'*Atenea* (Orfeó Popular Olotí) l'il·lustre crític Josep M.ª Capdevila, director de *La Paraula Cristiana* i col·laborador de REVISTA D'OLOT.

El nostre amic i col·laborador Joan de Garganta féu la presentació en els termes que reproduïm en aquest mateix número.

En Capdevila començà agraïnt les frases d'En Garganta i l'invitació d'*Atenea* i seguidament dedicà un record afectuosíssim als artistes olotins morts la tardor passada, Marian Llavenera i Enric Quintana. Ell els coneixia tots dos, els professava l'afecte a què els feia creditors el llur entusiasme nobilíssim per l'art, i seguia amb interès llur obra cada dia més acostada a la perfecció. És clar, doncs, que la mort d'aquests dos potents artistes li havia de produir una dolorosíssima sensació, més que més considerant que tot just eren als inicis de llur carrera.

Aquesta part no acomplerta de l'obra d'en Llavenera i En Quintana, que resta, per tant, misteriosa per sempre més, el portà de ple al tema de la conferència: l'idealisme literari. L'idealisme tendeix sempre a objectes que, en una part més o menys important, són indeterminats, misteriosos. Ha estat precisament aquesta tendència necessària en l'idealisme un dels motius d'oposició al mateix; diuen els que podríem anomenar realistes o, amb més propietat, positivistes que l'idealisme, per aquesta seva tendència, és per força una fantasia sense base real; cal, doncs, -- segons ells -- tornar a la realitat, a les coses que podem conèixer d'una manera plena. Però la falsedat d'aquesta teoria és palesa; la sola reflexió que feia Pascal, que qualsevol cosa la coneixem imperfectament, és suficient per fer-nos veure l'absurditat de desinteressar-nos d'un objecte pel sol fet de no ésser possible la seva coneixença total, i, per contra, la perfectibilitat indefinida dels nostres coneixements ens fa comprendre també que no hem de renunciar a la preocupació per les coses que tenen quelcom de misteriós o de difícil; i quant a la idea central de la teoria combatuda, la creença que les realitats metafísiques no són tals realitats, és la que porta els positivistes literaris a la paradoxa de combatre les més positives essències, les d'ordre ultraterrenal.

El que cal és no confondre el vertader idealisme amb les seves deformacions, sobretot amb l'afany d'allunyar-se de les realitats vulgars, no per passar a les d'ordre superior, sinó per caure en fantasies absurdes. És el cas, entre mil, de Théophile Gautier; l'il·lustre poeta, en una part de la seva obra i fins en la seva vida, pel desig d'allunyar-se del *bourgeois*, caigué en una sèrie de singularitats lamentables. Això porta a un allunyament deliberat de la vida; Goethe ho confessava parlant de les conseqüències del seu *Werther*, deia que no comprenia com molt jovent s'era suïcida influit per la lectura d'aquella obra, que l'art no era la vida i que calia separar-los. L'art no és la vida, certament, però n'és una depuració, no una contra llició.

En llur oposició a l'idealisme, el positivisme burgès i l'individualisme dels artistes oposats exageradament a la massa coincideixen sense creure-s'ho. Totes dues tendències, efectivament, en fugir de l'idealisme fugen de les grans realitats vitals, totes miren d'atènyer una sola aspiració: la fruïció temporal; així veiem com el parnassianisme, oposició radical a la burgesia, hi coincideix en el seu menyspreu del finalisme; tot predicant la Norma, els parnassians eren més anàrquics que molts dels romàntics, com ho són més els burgesos materialitzats que molts utopistes.

El ver idealisme literari té, doncs, per objecte les realitats supremes de la vida; és una concepció integral de l'home, un company inseparable de la veritat. Els grans models d'aquest idealisme els podem trobar especialment entre els primers renaixentistes; aquells homes privilegiats, que pogueren unir a la formidable ciència medieval i a la profunda sentimentalitat dels segles mitjos el tresor inapreciable de la ciència i de l'art clàssics, donaren obres incomparables. Ells ens ensenyen que el gran art no és extern a l'Humanitat, sinó que li és consubstancial, que no és la fórmula arbitrària i hermètica d'una capelleta sinó obra intel·ligible per a tots els esperits selectes, que és, en fi, la realització de tota bellesa superior. I això és precisament l'idealisme artístic.

Es clar que són possibles les desviacions dintre d'aquest art idealista, tan sincer i fort. Lamartine n'és un exemple, la seva ipruja de posar davant del públic treu bellesa a la seva obra, indiscutiblement gran; Mistral, en canvi, ens dóna un bell exemple de naturalitat literària. I una desviació encara més important és la dels que limiten la finalitat artística a certs temes reduïts, com passa avui amb moltes de les noves escoles.

Fugim, doncs, de tots aquests esculls, seguim la bona doctrina estètica i arribarem a l'art veritable.

En acabar la seva magnífica disertació En Capdevila fou molt aplaudit i felicitat. Nosaltres ens unim ben de cor a aquelles felicitacions.

EL SENYOR JOSEP, FARMACÈUTIC

TOT el seu món giravoltava entorn de la farmàcia. La farmàcia era la seva llar, el seu temple, els seus passeigs i les seves diversions. De la vida tansols en sabia les enfermetats i la manera de curar-les per mitjà de les receptes. Les seves úniques coneixenses consistien en les botelles d'específics, els pots de pastilles i les capsas de píldores i reconstituïents. Així no és estrany que el senyor Josep hagués pres l'habitud de mirar-se el món molt negre. Tot el que havia sentit d'ell, en la seva llarga existència de cinquanta anys, havien estat pulmonies, xerampions, escarlatines, dolors al cap, dolors als peus i tota mena d'altres dolors. La humanitat era, per a ell, un gran pot de farmàcia. Si li haguessin dit que aquesta humanitat no se la passava pas del tot malament, que ço que engolia no eren solament medicines sinó que també trascolava bons talls i bons vins, no s'ho hauria cregut. Si li haguéssiu volgut demostrar que els homes no l'ensaven gemecs tansols, sinó que també de tant en tant alguna fresca rialla, els hi hauria dit que mentien i que per alguna cosa el negoci de la farmàcia era tan renumeratiu. Ell no veia al món d'altra manera que com un gran hospital. Si li haguéssiu dit que hi havia teatres, cafès i llocs de diversió, hauria restat bocabadat, com si li parlessiu dels antípodes. De menut els seus pares el ficaren en aquella farmàcia i amb prou feines si havia arribat a la cantonada del carrer. El seu món començava a la botiga i a la botiga s'acabava. Allí havia viscut sempre i allí moriria segurament, malgrat tots aquells productes d'Esculapi.

Del pis a la farmàcia, de la farmàcia al pis, així transcorria l'existència del senyor Josep. Aquesta vida sedentària li feu criar panxa, una panxa més que regular, com tot farmacèutic que s'estimi. Ni una emoció, ni un sotrac, ni una fal'lera l'havien conmogut durant els seus cinquanta anys. Una vida plàcida, ni tranquil·la ni atzarosa, sense pena ni glòria. Havia vegetat però no viscut. Dels neguits de la juvenesa i dels cops de la sang de l'edat madura no en coneixia res, com si per nirvis hagués tingut cordills i per sang uns quants litres d'aigua fresca. S'havia quedat solter per dues raons: primera, perquè mai sentí la necessitat de casar-se, i segona, perquè les unions sexuals porten un reguitzell de perills i maldecaps que més val passar-se'n. També això s'ho havia mirat sempre baix el punt de vista del farmacèutic més escrupulós. Sinó, què volien dir tots aquells productes, tots aquells estris que guardava en l'armari més amagat de la botiga? Senzillament, que la unió de l'home amb la dona no està mancada d'entrebancs ni de relliscades inevitables. Així, doncs, el senyor Josep era tan pur com Sant Lluís o com qualsevol altre Sant que l'Església canonitza. Crec que això, unit amb la professió misericordiosa que exercia amb vida, Sant Pere ho va tenir present quan el senyor Josep anà a trucar a les portes del Cel.

Això de fer de la farmàcia el seu únic radi d'acció i, més que tot, la seva llarga experiència, eren causa que l'establiment del senyor Josep fos el més acreditat de tota la vila. La gent hi anava d'esma, com si les cames

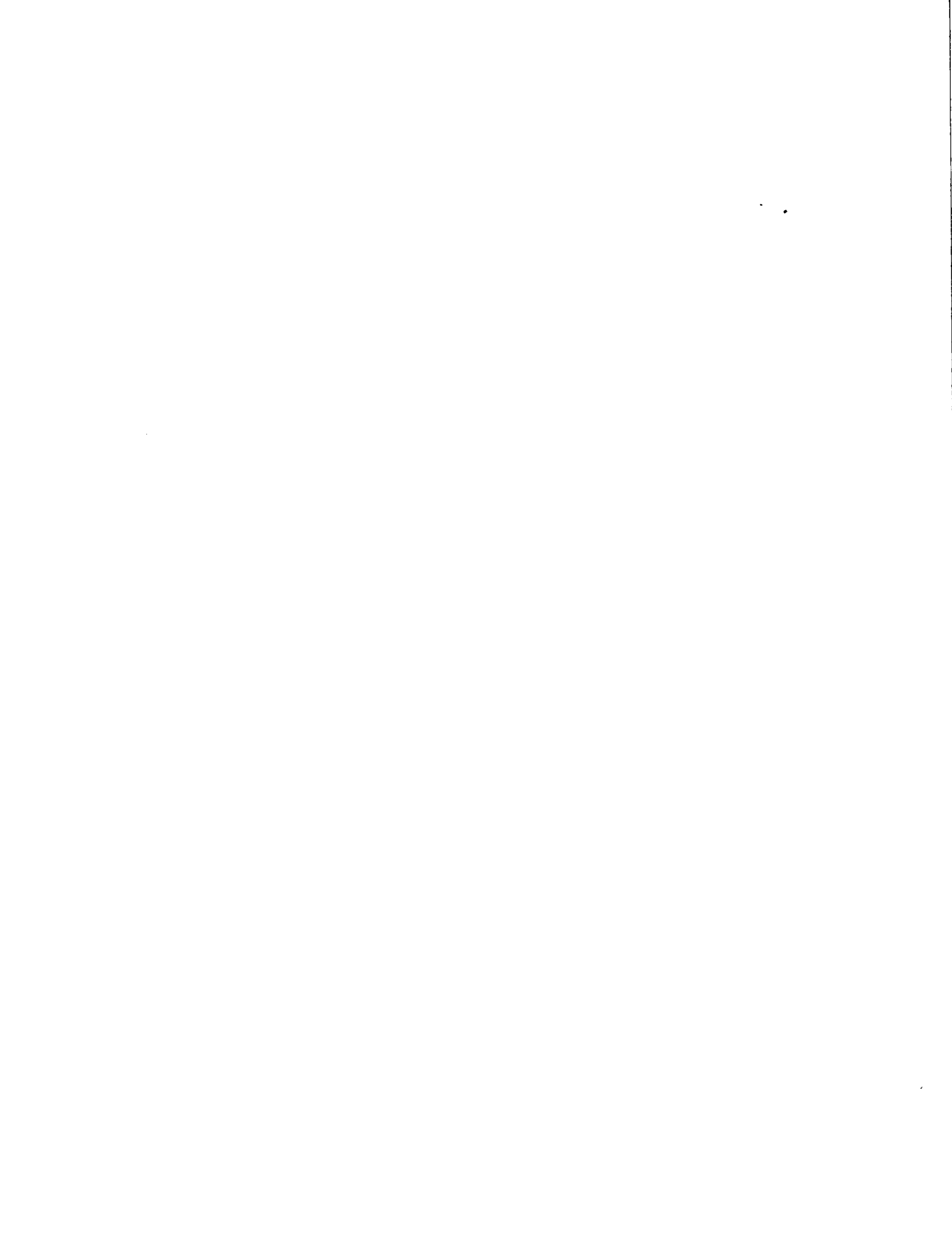
ESCOLA OLOTINA

IGNASI MALLOL:

LA GORGA

COL·LECCIÓ: JOSEP M. PUJADAS

els hi portessin empeses per una força desconeguda. Per altra part el senyor Josep era tan atent, s'hi fixava tant en les malures, que la clientela li tenia posada una confiança cega. Un diagnòstic seu era acceptat com el més indiscutible dels dogmes.

Era una delícia veure'l darrera el taulell. Tot esperit observador que l'hagués vist hauria comprès desseguida que el senyor Josep es trobava en el seu element. Remanava el mà-de-morter amb tanta afició, buidava i tornava emplenar ampolletes amb una voluptuositat tan remarcable, que prou es veia que tot allò li era tan imprescindible com el pa que menjava i l'aigua que bevia.

—Estan tots bons? —preguntava de tant en tant a un client, sense, però, que abandonés la feina.

—A la senyora li ha sortit un floronco al coll.

—M'en alegro, m'en alegro—feia ell com si no hagués sentit la resposta.

Un dia, però, les autoritats de la vila disposaren allò del descans dominical, i establiren un servei de torn per a les farmàcies. Per a senyor Josep, això era un cop mortal. Estar-se, una vegada cada quinzena, tota una tarda amb la farmàcia closa, era el sacrifici més gran que podien imposar-li. Què faria? on aniria sinó sabia fer res més que receptes i anar d'ací i d'allà de la farmàcia? Qui els hi feia ficar a les autoritats en els assumptes dels demés? Quin mal havia fet ell perquè li possessin la penitència de tenir tota una tarda l'establiment tancat?

N'hi havia per desesperar-se, veritablement.

Però les lleis són les lleis i el senyor Josep, de grat o per força, no tingué altre remei que complir-les. I el primer diumenge que tingué de tancar la farmàcia, fou un dia de dol per a pobre senyor Josep.

Tota la tarda es passejà pel pis com un lleó engaiat. S'asseia, tornava aixecar-se, donava alguns toms pel menjador, furiosament, atacat per un nerviosisme pel qual li hauria estat difícil a ell mateix trobar-li un calmant. A la posta de sol, esgotat, aclapat, no tingué altre remei que el de ficar-se al llit. I al llit, tingué un desvari dels més formidables. S'imaginà que feia qui sap el temps que no havia obert la farmàcia, que la clientela s'empenyia al carrer cridant lo desafortadament, i que les medicines se li florien en els armaris.

L'endemà, la farmàcia tampoc s'obrí i la gent cregué que el senyor Josep havia volgut fer durar el descans dominical més de la raó. Ben merescut que ho tenia, pobret!

Però ni l'endemà, ni l'endemà passat, ni l'altre s'obrí l'establiment. Llavors la clientela començà d'alar-mar-se, i al cap de pocs dies va saber que el senyor Josep havia mort, de resultes d'una inactivitat farma-èntica forçada.

L'acte del sepel·li—com diuen les notes necrològiques de tota personalitat important—fou una grandiosa manifestació de dol.

R. I. P.

RAMON PLA I CORAL

(Dibuix de Ramon Mir Mas de Nexàs)

EL COR EN DANSA

*Aquest cor meu que tot el meravella
(l'ússor d'estel, rosa que s'esbaidella
lleu fregadís
de papalló volant sobre el bardís)*

*aquest cor meu nodrit d'encisament,
sap la dolçor que hi ha en el plany del vent:
i sap el dol d'un plany que no ha estat dit
però que al fons de uns ulls és reflectit.*

*Ha obert el cor ses ales volanderes
just al bell punt de fer-les més lleugeres
inquiet desig.
Vès que no hi sia foll amor en miç*

*Massa que hi és amor agosarat,
que el cor porne rabent se n'ha emportat.
Desig i amor... —Ai pobre cor mesquí
que ara et reus pres d'un futil torbelli.*

*pel teu nequit jo vull cercar metgia.
—No en cerquis pas, car jo no la voldria,
em diu el cor
que és goig molt fi dansà amb desig i amor.*

*i tot sóc ple d'un clar delitament.
—Prò, en tant, la mort que solja àvidament
et va amanint, amb riure esglaiador,
l'ingrat repòs, a l'ombra del dolor.*

MARIA PERPINYÀ

L ' A R T

De Théophile Gautier

*Si, n'ix més pura i bella
l'obra que un dur treball
 cisella
en marbre, ònix, metall.*

*Rès de tortures falses,
mes, sols marxaràs dret
 si calces,
musa, un coturn estret.*

*Defuig el ritme fàcil
com un calçat baldê,
 ingràcil
i que a tot peu ve bé.*

*Refusa, estatuaire,
l'argila a la que el dit
 dóna aire
sense donà esperit.*

*Llavora en el carrara,
lluïta amb el paros dur,
 fins ara
estoïgs del contorn pur.*

*Manlleua a Siracusa
son bronze on fermament
 s'acusa
el tret noble i valent.*

*D'àgata rosa o blava
en l'irisat filó
 incava
el perfil d'Apol·ló.*

*Pintor, de l'aquarel·la
fuig el color malalt;
 refé-la
al foc quí cou l'esfalt.*

*Fés les sirenes nues
torcent de mil faisons
 llurs quès,
els monstres dels blasons,*

*el tribolat d'on brolla
la Verge amb son Infant,
 la bolla
crucifera ostentant.*

*Sols l'obra d'art robusta
dura en l'eternitat.
 El buste
viu més que la ciutat.*

*I en la medalla obscura
que troba el llaurador
 perdura
un nom d'emperador.*

*Els déus mateixos moren,
però, més forts i grans,
 demoren
els versos sobirans.*

*Talla, puleix i llima.
Del somni que et duu el vent
 anima
el bloc més resistent.*

Trad. de MIQUEL FERRA

L L E T R E S F R A N C E S E S

STENDHAL PSICOLOGIA DE L'AMOR

Le Rouge et le Noir i *La Chartreuse de Parme* són els dos *chef-d'œuvres* de Stendhal.

Mai hem comprés perquè els seus admiradors oposen l'un a l'altre, i s'afronten els uns sota el signe de Fabrice i els altres sota el de Julien, oblidant que aquestes dues figures representen una mateixa efígie de Stendhal, reflexada en un mirall de dues cares. No pot dir-se que les dues novel·les s'oposin, ans bé que són paral·leles i es completen.

La història és la mateixa. El destí d'un jove inquiet i apassionat en el que l'amor domina constantment sobre l'ambició. Les intrigues són tan apropiades, que podrien barrejar-se, i els personatges, tan familiars, que sembla que hagin de fer el salt d'un llibre a l'altre.

Mme. de Rênal, Clélia Conti i la Sanseverina, pertanyen a una mateixa família amorosa, i, si un instant *Mademoiselle* de la Mole sembla apartar-se d'aquesta trilogia, un cop l'orgull vençut torna a fer cercle. I a les-hores les veiem totes quatre dispostes a sacrificar llur reputació, llurs principis, llur mateixa vida a l'amor, i llur amor a llur amant.

Les semblances essencials, que ja de petits han marcat les ànimes dels dos herois, són, l'adoració de Napoleó, l'odi contra l'hereu de la casa.

Tots dos porten al cor una inquietud que res no pot apagar i un apetit que res no pot satisfer.

Tots dos, enduts per l'ideal de les batalles, són conquestats.

Aquests dos estrategues de l'amor, no saben estrènyer l'amor sense escanyar-lo, ni obtenir la confessió de la passió que inspiren sense sentir-se defraudats. El dubte és al fons dels seus cors; és l'essència de llurs natures. Els juraments, els sacrificis, la possessió mateixa, no arriba a convèncer-los, i en els mateixos braços rendits, de l'amiga extenuada, el dubte els persegueix encara, i de segur que, si els deixés, s'enduria l'amor.

Stendhal no és solament un filòsof. És un filòsof de l'escola de Condillac, d'Helvetius i de llur continuador Destut de Tracy, havent sofert en alt grau la influència del sensualisme ideològic, que és el d'aquests teoritzadors.

Amb ells atribueix a la sensació l'origen dels pensaments, i resol en el plaer tots els motius i mòbils d'acció. La seva metafísica sumària el fa implacable envers les invencions de l'idealisme alemany, de la mateixa manera que el torna ferotge sobre l'article *religió*.

Fabrice i Julien són dos fills seus. Són dos imaginatius de l'amor, que es creuen sotmetre a la raó els desbordaments del seu cor, i, al contrari, és la imaginació que els mena.

La realitat no cessa de decebre'ls, i així s'explica que, només coneguin la felicitat que empresonats, car la cel·la és l'únic indret on els hi és permès d'abandonar-se a il·lusions sens fi.

Cors apassionats i malalts, a fora dubten de tot, fins de ço que veuen.

Fabrice no està segur d'haver assistit a la batalla de Waterloo, on li han robat un cavall i alleugerit d'uns quants lluisos, i on ha vist el cèlebre Mariscal Ney passar prop d'ell seguit del seu Estat Major.

El bovarisme de Stendhal, Julien i Fabrice, és el de tots els homes d'imaginació. Que Calderon no ens ho tingui en compte, si per un moment, amb els nostres comentats, declarem no estar d'acord amb ell, dient que *no més el Somni és vida*.

EMILE VERHAEREN, 1855-1916

Emile Verhaeren, flamenc, és un gran poeta francès, dels més potents i dels més originals. Pocs n'hi ha que hagin produït una obra tan variada i tan nova a l'ensens.

Fou un poeta delicat, enamorat de la història, entusiasta dels fastes del seu petit país i de les llegendes antigues.

No s'inscrigué a cap escola. Lliure per temperament, tingué sempre en odi a tota fòrmula, sistema o doctrina imposades.

Fou titllat de realista, quan no era més que familiar.

Escriptor conscient, era un ferm nacionalista, en el sentit més radical de la paraula. Quan els alemanys, passant per sobre de tot, trepitjant drets i violant tractats, envaïen Bèlgica, el patriota Verhaeren cridava al món en nom de tots, les seves imprecacions de dolor, d'horror i d'aversion, exasperada per el ressentiment de tants de crims comesos.

Era llavors, en arrancs d'obstinació conscient, que transposava, en cants alats i palpitants, la confusa visió, les indistintes esperances, la voluntat i la paciència, l'abnegació, i la força obscura de resistència i de fe en la resurrecció que emplenava els cors dels valerosos soldats belgues, acèrrims defensors d'un pam de pàtria lliure...

M. M. SOLVEIG.

París, 1927.

PEDREGAM DE LA VIDA ⁽¹⁾

CONSEQUÈNCIES

Els pares pressenten temor quan donen la vida a un ésser.	— Els pares, que temeren per llur fill quan nasqué, menyspreuen tot temor en veure'l créixer.
Quan els fills es casen, els pares temen veure'ls desgraciats.	— Si un fill es casa amb una dona digna, és doble alegria per als pares; veuen el fill feliç i augmentat el prestigi de la família.
Quan un matrimoni es separa per una temporada, ella o ell pressenten engany.	— No deixis llargues temporades la teva dona i procura que ella no es separi de tu, i difícilment sentireu gelosia.
Un amic pretindrà la teva dona.	— Feste respectar del teu millor amic, i sense notar-ho hauràs forta la teva dona.
La teva esposa pensarà en determinat home.	— Complau la teva esposa i ella sols pensarà en tu.
Arribaràs a vell i diràs que no et volen, perquè la vellesa és egoista.	— Si arribes a vell, no miris amb mals ulls l'alegria de la joventut; respecta l'amor i seràs estimat.
Negaràs el talent d'aquell amb qui aprengueres.	— No regategis el talent d'aquells que t'educaren.
Els teus mestres estaran gelosos de tu.	— Els teus mestres et faran un nom si et recordes d'ells.
Els amics desitjaran compadir-te.	— Procura, en mig dels teus pesars, evitar la compassió dels teus amics.
Els germans t'humiliaran per enveja.	— Compadeix els teus germans si t'envegen; podràs convèncer-te que valen menys que tu.
<i>Resum: La teva vida serà plena de menyspreu envers els teus mortals companys. Pensaràs. — Em corresponen odiant-me.</i>	— Resum: La vida portada així et farà superior a molts que voldran imitar-te. Pensaràs. — M'estimen perquè sóc més digne que ells.

JOAQUIM CIERVO

(1) Del llibre: *Del natural... i del meu humor* de la Societat Catalana de Publicacions; impressor R. Tobella.—Barcelona.—Obra que va figurar en l'Exposició del llibre català a Madrid. essent ponderada pels intel·lectuals.

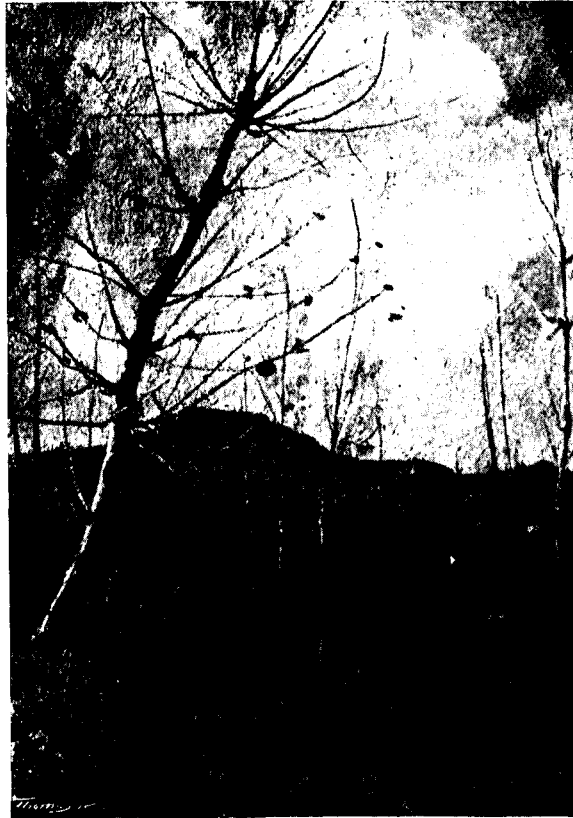
T R A N S I T

a M. G.

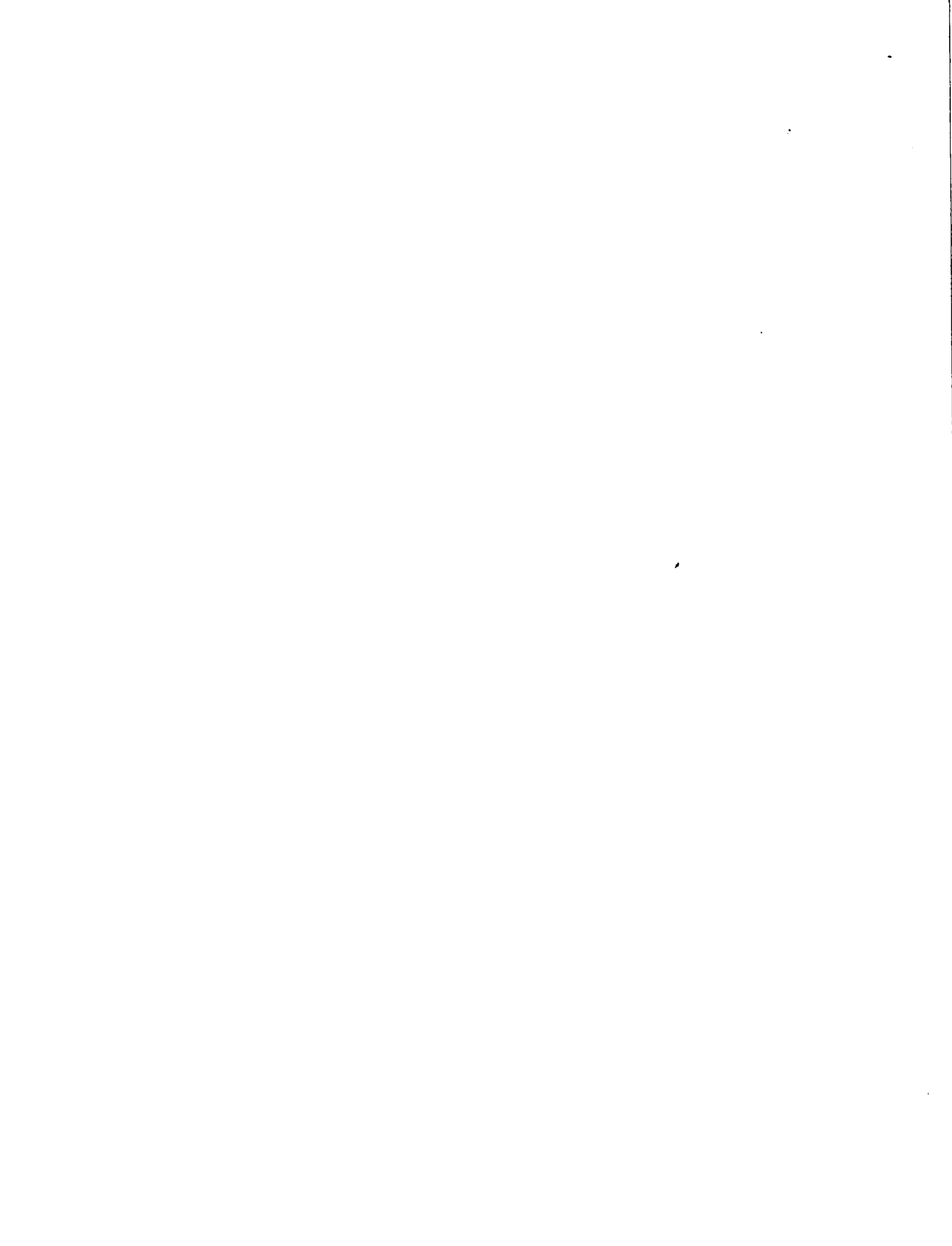
*Adés, l'albada nova de cada primavera
us abrandava amb roses de foc tots els sentits.
Avui, dins la quieta dolçor de vostres nits
ja el cor du el ritme càlid de l'hora que us espera.*

OCTAVI SALTOR

ESCOLA OLOTINA

PAISATGES DE RAMON BARNADAS

LA PAU DE L'ESPERIT

Drama en 3 actes i en prosa, original de N'ALBERT SACREST i DANÉS

EL TEATRE RURAL

Evidentment, el teatre rural és una mica gastat, però aquesta reflexió no ens la fèiem assistint a la representació de LA PAU DE L'ESPERIT, obra d'un fill de muntanya que tota la vida sembla haver conviscut amb els personatges que entren en joc.

El teatre rural l'han usat i desacreditat—perquè no dir-ho?—certs autors de ciutat que, cercant un marc a llur inspiració, com qui busca padrins a un fill de descuit, estiuegen quinze dies a pagés; i a la següent temporada estrenen una peça, en tres actes o més, on l'acció es desenrolla a Vilafreda, Colldriu, etc., etc...

Una obra teatral és una mena d'arquitectura, i, com tota obra arquitectònica, ha d'ésser composta d'elements homogenis. No n'hi ha prou amb tenir ben observat un personatge, cal estudiar-los tots. Quan en una obra dita rural s'hi veu un personatge camperol, recixit, massa millor que els altres, fa l'efecte d'una flor de test.

ALBERT SACREST I DANÉS

Com molt bé va dir en Josep M.ª Mir Mas de Xexàs, en el seu breu i aplaudit parlament, tots coneixiem fins avui un Albert Sacrest actor de mèrit, bon company, una mica tranquil; duent la vida que li semblava; alegre i jove de cor i d'esperit.

Els ulls de l'Albert, però, de vegades semblaven brillar d'un esclat més intens i pur darrera els vidres de les seves ulleres, com per millor copsar la filosofia humana d'una conversa.

Quants fòrem els qui ens havíem dit: *Aquest ricot podria fer alguna cosa!*... I gosariem a dir que la esperàvem *aquesta cosa*; sense creure-hi gaire, val a dir-ho, i sense precisar.

Algú ha dit que els homes estem massa ocupats en nosaltres mateixos per aturar-nos a penetrar el pròxim. Aquesta deu ésser la causa que sovint un talent, unit a una excessiva modèstia, resti ignorat. Quants homes dotats de formidables capacitats, són traspassats sense que s'hagi arribat a parlar d'ells, o sense que se n'hagi parlat abastament!

El triomf de l'Albert ha estat esclatant. Les vicissituds, les passions i les decepcions semblaven que l'havien usat. La seva obra és inquieta i apassionada com ell mateix, i, sobretot, un fidel reflexe de la realitat. Qui té aventures i viu una mica desplaçat, al marge de la generalitat, està ben situat per a millor sentir, copsar i comprendre la vida de l'entorn.

L'Albert ja no és cap novell en l'art d'escriure. Les planes de les revistes olotines han publicat sovint treballs seus; treballs sadollats d'humor els uns i plens d'una ironia amarga els altres. Tots, però, feien pensar, cosa que tothom estava convençut que ell, l'autor, no ho feia gaire.

LA PAU DE L'ESPERIT

L'art de l'Albert consisteix en plasmar la vida real, per a escriure *veritat*, naturalment i fortament.

En «*La Pau de l'Esperit*» l'argument manté l'interès sense decaure i tota la peça està molt ben combinada. Els finals del segon i tercer acte, sobretot, són emocionants. La seva carrera d'actor li ha fet molt de bé a l'Albert per a construir els seus quadres, d'un excel·lent gust escènic. Ningú hauria dit que es tractava d'un dramaturg novell.

Pel nostre gust, potser, alguna escena del primer acte seria més curta, amb tot i que ja ens fem càrrec de ço que són difícils els primers actes destinats a la presentació dels personatges: alguns diàlegs massa llargs.

Els defectes deuen ésser coneguts per a millor fer ressortir les qualitats. I després, entre amics, s'ha d'ésser francs.

Durant la representació, quan en certs moments donats l'emoció de l'escena s'escampava per tota la sala, ens arribàrem a fer la il·lusió que erem en un gran teatre, contemplant l'obra d'algun autor consagrat.

Els aficionats es duïen els papers ben apresos, i s'ho agafaren amb tanta afició, que ni ho semblaven d'aficionats.

L'Albert Sacrest, l'heroi de la vetllada, vestí i parlà amb una elegància laboriosa i discreta. Les simpàtiques i gentils senyoretas, Na Teresina Pujiula i N'Elvira Falguera, encarnant i recixint dos papers particularment difícils, ens feren l'efecte de dues actrius de part-de-bó. Els senyors A. Bartrina (*Anton*); J. Subirana (*Quim*); J. Casas (*Cinto*); R. Burell (*Ari Polla*); J. Bohigas (*Mossèn Llorens*); J. Costa (*Merceneta*); M. Busquets (*Segimont*) i A. Sancliment (*Alcega*), secundaren admirablement. Sense menysprear els altres, hem de dir que fou remarcable l'actuació d'aquest darrer, creador del Rodamon, de qui depenia el lluirament dels acabaments dels dos darrers actes.

En Josep M. Mir Mas de Xexàs pronuncià un breu parlament, com hem dit ja, posant de relleu la personalitat artística de l'amie Sacrest. Criticà el teatre a base d'un sol sexe per anti-estètic i anti-real i glossà la obra que s'estrenava, posant de relleu que eren incapaços, de fer una obra semblant, aquells que ho critiquen tot, els quals tenen exteriorment una serenitat ridícula i una pose estudiada, però que, a dintre, en canvi, ben segur que no han conegut mai la pau de l'esperit.

En obsequi a l'autor, col·laboraren en tan simpàtica vetllada, la rondalla «L'Arpa Nocturna», i el nostre volgut amic i jove cantant En Ramon Santolàlia, els quals ens delectaren amb llurs interpretacions, donant més relleu a la festa.

El públic nombrós, que emplenava de gom a gom la sala del Centre Obrer, demostrà mantes vegades la seva simpatia a l'autor, actors, conferenciant i demés col·laboradors, amb interminables aplaudiments.

ARNALD DE GAYCEREM.

Llibres i publicacions

LA NOIA DE BRONZE, per Tomàs Roig i Llop.—*Biblioteca Literària. Editorial Catalana. S. A. Barcelona.*

En Roig i Llop ha reunit en aquest volum una novel·leta—*La Noia de Bronze*—, unes quantes narracions i uns *Retrats epigramàtics* d'escriptors i artistes catalans contemporanis.

La Noia de Bronze és la història d'una passió brutal, vista amb força claredat i contada correctament. Es clar que la mateixa vulgaritat del fet i dels personatges fa que En Roig i Llop no posi gaire interès a estudiar-los profundament.

La passió d'En Garneu i l'home del fiscorn, són apunts per a l'estudi d'uns desequilibrats, en els quals és remarcable l'acuitat de visió. En *Enamorats* ens conta un festeig, agradablement lleuger. *El secret de les campanes*, molt superior a les altres narracions, és un estudi molt acurat de la vellesa d'un campaner profundament enamorat de les seves campanes; aquest conte té alguns moments lírics molt bells. *Maternitat*, el darrer conte, té també algun toc líric albirador.

Els *Retrats epigramàtics* són, amb *El secret de les campanes*, el que té de més sòlid aquest volum. L'element crític i el líric es fonen magníficament en alguns d'aquests retrats, com el de Domènec de Bellmunt. D'altres, més crítics, són també excel·lents.

Hom treu d'aquest recull la impressió que En Roig i Llop ha d'excel·lir en el conte molt més que en la novel·la. Si segueix escrivint prosas com *El secret de les campanes*, no trigarà a ésser un prestigi dintre de la nostra literatura.

JOAN DE GARGANTA

LLEGIU-ME.

Acaba d'ésser posat a la venda el número de «Llegiu-me» corresponent al mes de febrer.

Aquest número del popular magazine no desdiu dels anteriors. Ultra un crescut nombre d'interessantíssims dibuixos, el lector hi troba originals de positiu valor.

Al sumari hi veiem, entre altres noms, els de J. M. Lopez Picó, Prudenci Bertrana, Alfons Maseras, Navarro-Costabella i Joan Parellada Segura.

Es d'interès remarcar que «Llegiu-me» a cada número publica una comèdia sencera.

Amb tots aquests elements no ha de sorprendre a ningú l'èxit extraordinari que cada mes assoleix el magazine «Llegiu-me».

EXCELSIOR.—*Novel·la de Marçal Trilla i Rostoll.*—*Impremta Minerva.*—*Mataró.*

El nostre company i amic, l'incansable Director de el «Diari de Mataró», En Marçal Trilla i Rostoll, que tant ha popularitzat la seva signatura de *Marçal* en els seus admirables i assenyats articles, acaba d'oferir-nos una novel·la, impresa amb bon gust i que emplena 350 planes de text. L'argument, potser una mica mancat d'ideologia sociològica, es fa interessant mitjançant una fàcil i suggestiva narració, (això és el millor de l'obra, la narració). Els personatges, massa inversemblants, són, amb tot i això, ben dibuixats.

Aquesta novel·la, doncs, no deixa d'ésser un llibre més, que res de nou ens diu en sociologia humanitària; però deixa entreveure les belles qualitats del seu autor que, amb un argument pobre, ens ha emplenat, amb subtil narració, 350 planes. Creiem, per tant, en les dots de novel·lista que pot posseir l'estimat Marçal Trilla i Rostoll.—J. M. M.

EL CURANDERO DEL BARRI.—*Disbarat còmic en un acte i en prosa, d'Emili Graells i Castells.*—*Biblioteca Iluro.*—*Mataró.*

Hem rebut aquesta obreta còmica, que sap mantenir la gràcia en les escenes. Agraim l'ofrena.

EL VERTIGAL DE LA CARN.—*Quadre dramàtic històric en un acte i en vers de Manel Ribot i Serra.*

Es un bell reflexe, aquesta obra d'En Ribot i Serra, dels costums i tradicions d'aquella època en la qual En

Ferran d'Antequera, nomenat Rei pel cèlebre Compromís de Casp, vingué a governar Catalunya sense el beneplàcit dels seus habitants.

El vers és agradable i ben rimat, fent interessant l'assumpte.

Adient al llibret, hi va la tau popular i selecta poesia d'En Ribot i Serra, que du per nom «La Puntaire».

LES NOVEL·LES DE BLASCO IBÁÑEZ

L'Editorial Mentora ens comunica que s'han exhaurit completament els primers tiratges de les novel·les de Blasco Ibañez, «La Barraca» i «Flor de Maig», traduïdes al català per Miquel Duran.

En vista de l'èxit assolit per les esmentades novel·les, que dut per tot el món, vertides a diversos idiomes, els personatges, el paisatge i les costums d'una de les terres de llengua catalana, l'Editorial Mentora ha fet un nou

tiratge de «Flor de Maig» i «Barraca», el qual ha estat posat a la venda en totes les llibreries i quioscos.

Amb motiu de la mort de Vicens Blasco Ibañez, les cròniques de la península i de l'estranger han proclamat «La Barraca» i «Flor de Maig» i les altres novel·les valencianes, les millors i més racials obres del novel·lista suara traspassat

PREMSA CATALANA

Ha sortit, amb una excel·lent presentació tipogràfica i amb notables articles literaris, la revista «La Nostra Terra», que publiquen els nostres amics i germans de l'illa de Mallorca. És un número excel·lent.

També «Vida Lleidetana», «Lleida», «Butlletí Centre E. de Sabadell» i «Gasetta de Vilafranca», excel·leixen baix tots conceptes.

cròniques d'art

El pintor Ignasi Mallol torna a exposar a Barcelona

En Mallol és fervent enamorat del paisatge olotí.—L'«Escola d'Olot» és el referit paisatge
La llum esclatant de Tarragona li fa mal.—Un cop d'ull als «avantguardistes».—Propòsits

IGNASI MALLOL
vist per F. Vayreda

L'allunyament del pintor tarragoní Ignasi Mallol, de les sales d'exposició barcelonines—fa uns dos anys de la seva darrera exposició a les Galeries Arenyes—, ha fet

que la que ara ha anunciat, la inauguració de la qual tindrà lloc demà a les Galeries Maragall, revesteixi caràcters de solemnitat.

Ahí a la tarda el trobarem i no sabèrem estar-nos de comentar aquest allunyament:

—Sou molt car de veure!

—Oh, si gairebé no em moc mai d'Olot. Ara mateix fa ja sis anys que hi sóc.

—¿Us agrada, doncs, el paisatge olotí?

—Ja ho crec! Pue dir que ell ha estat el meu mestre.

—Així, doncs, us ha lligat...

—Res d'això: De tots els paisatges que conec, l'olotí és el que menys lliga el pintor; és a dir que és el que més permet a l'artista conservar la independència de la seva personalitat.

—¿Tanmateix no creieu en la nomenada «Escola d'Olot»?

Hi crec, sí, amb aquest nom hom vol al·ludir el mestratge que el paisatge olotí exerceix sobre els artistes, independentment de tota mena d'influències personals.

—¿No heu pintat mai a Tarragona?

—Hi he fet alguna cosa anys ha. Tanmateix a Tarragona no puc pintar: aquell esclat de llum, aquell sol, em fan mal als ulls i he de cuitar a posar-me ulleres. La llum dolça d'Olot, en canvi, em va molt bé.

—No us ha temptat mai París?

—He estat repetidament sol·licitat perquè m'hi establís, però no han aconseguit decidir-me. Jo estic convençut que cada paisatgista neix per a pintar la seva terra i no vull pas dir la seva comarca, puix que això depèn del que aquesta és, des del punt de vista pictòric, en relació amb el temperament del pintor.

—¿Quins pintors són els que us interessen més?

—Francament us he de dir que no vull respondre-us d'erudit. Ja podeu comprendre que no em costaria gaire recordar uns quants noms i classificar-los més o menys enginyosament, d'acord amb el meu gust i el meu temperament. Us diré, només, que els pintors d'ara i de sempre que jo prefereixo són aquells que han estat prou intel·ligents per a fer que la seva sinceritat o la seva ficció resultin interessants...

—¿Què em dieu dels pintors d'avantguarda?

—M'he interessat per molts i he après força en alguns d'ells. Sempre que en llurs obres hi ha «pintura» són interessants.

¿Quins projectes teniu?

—Pintar sempre! Ara com ara, a Olot. Com que sóc dels que pinten a poc a poc i mai al taller, cada quadro puc ben dir que és un bocí de la meua vida. Per això tinc por que se m'acabarà més aviat aquesta que no pas el ric, el múltiple, el variadíssim, l'inexhaurible paisatge d'Olot.

En acomiadar-nos d'En Mallol li demanem un retrat per a publicar amb la nostra informació.

—No en tinc cap—ens diu.

De sobte es repensa i diu:

—Ah, espereu! Em sembla que tinc un apunt que em féu, no fa gaire, el pintor olotí Vayreda...

I cerca entre els papers de la cartera i ens allarga el croquis que il·lustra aquestes columnes.

JOAN GOLS

«De La Nau» del dia 9 de Febrer.

Exposició Gelabert a Girona

Extraiem el següent fragment de «El Diari de Girona», ressenyant l'exposició de Mossèn Gelabert i Maria del Carme Gelabert:

«Mossèn Gelabert exhibeix a l'«Ateneu de Girona» una sèrie de teles a l'oli, representant assumptes d'arquitectura rural de diferents poblacions gironines i paisatges de la comarca de la Selva.

Juntament amb ell hi exposa una neboda seva, filla del distingit metge Jerònim Gelabert, d'Olot.

De la seva producció d'aquarel·les que es refereix al ram de la ciència entomològica, en direm tant sols que és singularíssima, i tan ajustada a la veritat que, entre els exemplars naturals que li han servit de model i els reproduïts tots per aquesta artista en el seu gènere, no hi ha diferència; pel dibuix i el color, es confonen el model i la seva representació.

Tornant amb Mossèn Gelabert, hem de confessar, que els «olis» que exposa són bells i atractius.

Es veu que pinta lliure de convencionalismes, d'influències exòtiques, de tendències morboses. Pinta amb sinceritat, atemperant-se, mercès a una fina observació, als bells exemples que li ofereix la Natura.

EXPOSICIÓ RAMON BARNADAS

Darrerament ha exposat a les «Galeries Laietanes» de Barcelona, aquest jovenet pintor olotí, bon amic nostre. En l'evolució pictòrica, d'aquest deixeble d'Iu Pascual, hi veiem un pas endavant. Barnadas albirà bé els colors, donant pastoses pinzellades als seus verds magnífics. Potser la llum no hi és en tota la seva plasticitat conscient. Amb tot, Ramon Barnadas és, dels nostres joves pintors, un dels que està més dotat per a triomfar, si les energies s'amistancen amb l'artista.

Reproduïm de «La Veu» aquesta crítica:

«Ramon Barnadas, el jove pintor olotí, mostrarà algunes teles, potser una mica més lliures de la tutela del que fou el seu mestre el paisatgista Iu Pascual. Barnadas és un pintor de rel, a Olot i fora d'Olot, i és de doldre que la seva personalitat no es mostri amb tot el seu interès».

RAMON BARNADAS, vist per J. M. Mir Mas de Xexàs.

Exposició Fargnoli

Adolf Fargnoli, aquest excel·lent artífex de les capsetes amorosives i enciseres, que té l'amabilitat de exhibir-nes, arreu de les nostres comarques, els seus neguits i fruits artístics, suara ha exposat, amb l'èxit que li és ben seu, a Girona, en la Galeria de Bells Oficis, i a Figueres.

Esperem, amb frisança, el jorn que A. Fargnoli voldrà plaure'ns i delectar-nos als olotins amb una exposició de les seves capsetes.

Exposició Mir Mas de Xexàs a Can Parés

El nostre estimat company i jove pintor, En J. M. Mir Mas de Xexàs, tindrà oberta a Barcelona, en la Sala Parés, una exposició d'algunes de les seves darreres teles, la qual podrà visitar-se del 25 d'aquest mes al 9 de Març d'aquest any.

GALERIES LAIETANES

Dionís Baixeras: Dintre la seva personalitat, sobradament coneguda, ens mostra una sèrie de teles repro-

duint escenes de les nostres platges i alta muntanya, prestant en el paisatge i tipus un singular accent català.

Ramon Barnadas: Aquest jove pintor ha exposat paisatges de la comarca olotina, pintats amb gran soltura. Té condicions i promet molt.

Completen les sales *Rogelio López* i *Carles de Moy*, amb quadros a l'oli.

—La Societat Artística i Literària, ha reunit un bon nombre d'obres del malhaurat pintor *Cayo Guadalupe Zunzarren*, especialitzat en la pintura de les flors, molt brillants de color, observant-s'hi una elegància en la forma i col·locació dels assumptes, sortint-se de la vulgaritat dintre aquest gènere ja tan gastat.

Lluís Bonamicí: D'una gran frescor de colorit són les obres d'aquest artista, d'efecte de llum són els temes preferits, logrant efectes admirables, pintats amb emoció, substituint molt sovint el pinzell per l'espàtula.

De *Nicanor Vázquez*, són unes notes i paisatges argentins; sobresurten aquests, en els quals demostra una gran justesa i sensibilitat en el maneig del llapis.

SALA PARÈS

Joaquim Valcells: Paisatges embolcallats amb boira són el tema preferit d'aquest artista, on busca la distància, logrant magnífic resultat. També hi té dibuixos molt deliciosos.

Ramon Laporta Astort: Quadros de paisatge i figura, sobressortint d'aquests els de desnú, resolts amb harmonia i tons delicats.

Jascint Olivé: Són uns paisatges i vàries impressions de color molt justes.

Joan Sala: Vidres que són una meravella, per les entonacions que hi ha sabut donar, revelant-se un gran artista dintre aquest gènere.

Ignasi Mallol: Celebra actualment una exposició de paisatges tots ells inspirats en el nostre paisatge olotí. Resolts amb gran domini, posseint una paleta fresca i brillant. «Vora de Riu» i «La Gorga» són dels més notables de la exposició.

D'aquest pintor, gairebé olotí, en parlarem, amb l'extensió que es mereix, en el número vinent.

La sala principal la ocupen escultures de **Jaume Otero**.

GALERIES DALMAU

Dibuixos íntims de **Ramon Barradas**.

CASA AREÑAS

Enric Galwey: Ens fa un nou reflexe del seu domini en la tècnica del paisatge. Totes les seves teles posseeixen aquella emoció que hom experimenta al contemplar la naturalesa, quan hom se sent posseït al contemplar aquelles nuvolades i postes de sol i es respira aquella atmosfera fresca dels prats de La Garriga i d'Olot, sobretot en els titulats «Una pradera d'Arbúcies», «Tempesta a Olot», «Tarda avançada (La Garriga)» i «Sol de Tarda».

M. V. Q.

d'ací i d'allà

Els nostres músics

D'entre els artistes catalans, actualment els que amb més densitat col·lectivament, representen i escampen per terres foranes l'esperit actual, inquiet i ufanat de la nostra terra, són, segurament, els músics. Pau Casals, Joan Manen, Francesc Costa, Gaspar Casadó, Francesc Cugat, Francesc Sala, Blanca Selva-Macià, entre altres no menys prestigiosos, passen triomfalment cada any, per terres d'Europa i Amèrica, les excel·lències del seu art i les inquietuds, serenament rebels, del nostre esperit.

Ens plau remarcar, principalment, l'estrena, amb pocs dies de diferència, de duguos obres en un camp gairebé verge per la música i la Llengua catalana, l'òpera: **LA PRINCESA MARGARIDA**, llibre de l'Adrià Gual, música del mestre Pahissa, sobre el tema de «La Presó de Lleida», i darrerament **NERÓ I ACTÉ** del mestre Joan Manen, l'èxit ben recíbit de les quals, atorgat per auditoris els més exigents i diversos, ha

omplert de glòria a llurs autors, guanyant-se la simpatia i admiració que tota la nostra terra sent per ells i la seva importantíssima obra.

Concurs Teatral de «Llegiu-me».

En el darrer número del popular magazine «Llegiu-me», hom publica les bases d'un Concurs teatral.

«Llegiu-me», d'acord amb l'empresa del Teatre Català «Romea», premiarà tres obres: un sainet, una comèdia i un drama.

«Llegiu-me» creu que aquesta és la millor manera de donar als joves autors avinentesa de manifestar-se amb la més absoluta llibertat.

Les obres premiades seran donades a conèixer per la companyia que actua al «Romea».

El termini d'admissió d'obres quedà obert el dia primer de febrer i serà clos el dia trenta d'abril d'enguany.

El Jurat que ha de fallar el present Concurs teatral

de «Llegiu-me» és integrat per prestigiosos valors del nostre teatre:

Els noms però, no es faran públics fins a l'hora de donar a conèixer el fall.

—Aquestes darreres setmanes una multitud d'aficionats als esports de neu s'ha aplegat a la Molina per a aprofitar les aïllades clapes de neu que aquest hivern, potser benigne en exés, els ha permès disfrutar; una vegada més, les senyorettes han pogut amagar les seves gràcies femenines, sota l'enfundat francament antiestètic de l'abillament alpinista.

ABCDE....

Les qüestions més serioses esdevenen sovint còmiques segons el seny del que les tracta. El diari madrileny de títol més *rocant*—a posta per un setmanari infantil—s'ha esgargamellat una volta més ficant-se en afers que, baix cap aspecte, l'haurien d'encaparrar. Quan tota l'altre premsa, sense distinció de tendències, ha intentat corregir-li la ficada de peus, pretenint demostrar-li que el vehicle més directe per aprendre el catecisme i entendre els sermons és la llengua materna, ell, en lloc de callar ha extremat la seva fòbia i ha afegit una altra nota desafinada a la seva llarga història d'ignorància i errors. Per arrodonir les seves campanyes—ja que el preocupa tant el nostre benestar i la nostra cultura—no seria cap cosa de l'altre món que aviat s'entossudís proposar modificacions d'idioma en matèries tan delicades com el sagrament de la confessió i en les visites dels metges. Posats a riure....

Blasco Ibàñez

La mort del literat Blasco Ibàñez ha causat dol universal. Les seves obres eren conegudes com ho era la seva conseqüència ideològica que li feu suportable l'exili amb la fermesa dels homes que no claudiquen, fins que respirà la darrera alenada. Gabriel Alomar, en morir aquest home, que era per València el que Costa fou per Aragó, entre altres veritats n'ha dit: «No hi ha en la persona de Blasco una accentuada vàlua de contrast amb el decaïment de les multituds que volgué conduir? No hi ha quelcom que ens l'assenyala com l'home que sapigué donar un dia, pensament i veu al seu poble aturadit?»

«Jordi»

La pluja benefactora de publicacions ben fetes, lluny d'estroncar-se, esdevé cada dia més abundant. «Jordi», el germà del popular «Patufet» — que quan aquestes ratlles arribin a nostres llegidors ja caminarà—ve al món de pares forts i sans i és esperat freturosament per tots. Melcior Font, d'estil finíssim i depurat, és garantia de cosa ben feta i majorment amb la companyia de col·laboradors escullits amb que compta. Esperem de «Jordi» tota l'audàcia, la despreocupació, la valentia i la noblesa del nom que porta, que de feina per fer entre la gent menuda n'hi ha un feix ben gros. I que visqui molts anys per enriolar i orientar la quitxalla i els grans!

La Lluna

No sabem si la celebració del centenari de Juli Verne ha revifat les lectures dels viatges imaginaris, però si que sembla és un fet el projecte d'uns savis de descobrir per mitjà d'un projectil fantàstic tot el misteri encantat de l'astre dels enamorats. Ens sembla molt bé aquest pas de gegant que faria l'humanitat visitant un altre planeta. Però el que més ens capfica és si podran combinar-ho per endur-se'n bitllet segur d'anar i tornar.

Distinció merescuda

La Institució Catalana d'Història Natural, reconeixent els mereixements científics del nostre distingit col·laborador Antoni de Bolòs, acaba d'elegir-lo secretari del seu consell directiu.

Rebi la nostra enhorabona més cordial.

Solidaritat i veïnatge

Damunt d'aquestes mateixes pàgines on sovint hem copsat les palpitations més pures de l'actual renaixement cultural a les comarques, i n'hem fet l'elogi estimulant, ens plau avui consignar el deixonidament esponerós de aquesta altre ciutat veïna, que tant apreciem, Figueres, la serena i clàssica tradició d'espiritualitat de la qual, ha assaonat tota la plana empordanesa.

Els plans admirables, d'inminent realització, del grup d'intel·lectuals aplegats entorn de la Biblioteca Popular, el cicle de conferències organitzat i la recent exposició, oportunitatíssima, d'obres de M. Llevanera—dins el marc escaient de les mateixes oliveres, gairabé, que ell pintava—representen un bell sentit de actuació, altament simpatitzant.

Sabem que l'Ateneu de Girona, el prestigiós cenacle gironí, que recentment ha acollit a les seves sales l'art honorable i intel·ligent dels Gelaberts il·lustres i molt apreciats compatricis nostres—és ben atent a la gestació plasmadora d'aquests projectes l'assenyada i popular concepció dels quals els fa encara més efectius i apreciats. I sabem també que un desig comú de cooperació, ben anical i comprensiu, és per tots ells i per nosaltres una mateixa i suprema aspiració.

Malalt que millora

Després de uns dies de inquietut per l'estat delicat de salut de l'il·lustre poeta i molt apreciat col·laborador nostre, J. M.ª de Garganta, ens plau avui consignar les darreres impressions, més optimistes, del seu estat convallescent que desitgem poguer, ben aviat, confirmar.

Maria Perpinyà

Com una perla més, afegida al collar gentil format per les joventetes que senten la poesia i literatura pairals, ens és plaent encetar avui la col·laboració de la senyoreta Maria Perpinyà. La seva fina sensibilitat i excel·lent disposicions, ens donen dret a esperar-ne una obra sòlida definitiva.

Imp. de P. Aubert.—Carrer Superior, 35 Nou de S. Antoni, 7.—Olot

PRIMAVERA - ESTIU

PIERA

SASTRE

REBUDES LES NOVETATS

Perfumeria LLACH

**MODERNA
FARMACIA
LLACH**

**PLAÇA ALFONS XII
TELEFON 23. - OLOT**

**NOBLES DECORACIÓ
INSTAL·LACIONS**

Estils Antic i Modern

**SECCIÓ ESPECIAL DE
MOBILIARI LITÚRGIC**

Raimond Vayreda

Successor de H. Rocamora

*Diputació, 111
(Xambó Borrall)*

BARCELONA

BANC HIPOTECARI D'ESpanya

Delegació a Catalunya

Plaça de Catalunya, n.º 17 ————— BARCELONA

**Prèstecs
amortitzables**

DE 5 A 50 ANYS A
PROPIETARIS DE FINQUES
RÚSTIQUES I URBANES

Facilitarà informes i fullets,
gratuitament, el Representant
en aquesta comarca

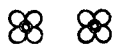
D. LLUÍS AYATS
OLOT

COSTA BRAVA

PALAFRUGELL

Hotel Restaurant de Sant Sebastià

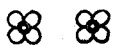
a càrrec de Modest Lladó

COBERTS des de 6 pessetes

Pensió complet 15 pessetes

Pensió per a famílies, a preus módics

Telèfon, 1407

Disponible

andorrà
sastre
OLOT

LA FLOR DEL PIRINEU

(MARCA REGISTRADA)

Gran Fàbrica de Llangonisses
i embutits fins. Pernils del país i demés
productes del porc.

ESPECIALITATS
BUTIFARRA CATALANA EN BUDELL
CULAR. - PERNILS SENSE OS, COITS
AMB SON PROPÍ SUC (EN LLAUNES)
DITS EN DOLÇ. - CREMA DE FOIE-
GRAS (TRUFAT). - MORTADELLES.
CAP DE SENGLAR I ALTRES CONSER-
VES DE VIANDES DEL PORC EN
LLAUNES, PROPÍES PER HOTELS,
RESTAURANTS, BALNEARIS, COLLES
EXCURSIONISTES, ETZ., ETZ.

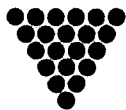
BALDIRI DESCALS AUBERT
Olot (Girona). - Apartat de Correus, n.º 5

**Demaneu arreu
el Sabó Marca**

LA PICADORA

**Es el preferit entre tots pel
seu rendiment i economia**

**XOCOLATA
CARRERAS
OLOT**

Casa fundada en 1790

Vidrieria RIGALT

**Vitralls d'art, Miralls de tota mena.
Projectes i pressupostos.**

Casanova, 32

BARCELONA

**ESTAMPES PER A
PRIMERA COMUNIÓ**

- A LA -

IMPREMTA AUBERT

Superior, 35 - Nou de Sant Antoni, 7

OLOT